

Dabas aizsardzības pārvalde

Daugēnu klintis un alas

Publicēts: 03.11.2020.

Atjaunināts: 26.07.2021.

Dabas pieminekli veido Salacas ielejas labā pamatkrasta nogāze, kurā atrodas vairāki prāvi vidējā devona Burtnieku svītas atsegumi.

Dabas pieminekļa unikalitāti nosaka divas Latvijā garākās alu sistēmas, krāšņas, ainaviskas klintis, prāvi avoti.

Aizsardzības kategorija: aizsargājams ģeoloģisks un ģeomorfoloģisks dabas piemineklis, atrodas [Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā](#), [dabas parkā "Salacas ieleja"](#).

Kods: LV0441870

Administratīvais iedalījums: Valmieras novads, Mazsalacas pagasts

Pārvalde: Dabas aizsardzības pārvaldes struktūrvienība [Vidzemes reģionālā administrācija](#).

Robežu shēma

[Robežu shēma uz ortofoto pamatnes](#)

Normatīvie akti

[Ministru Kabineta noteikumi Nr.175 "Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem"](#)

[Ministru Kabineta noteikumi Nr. 228 "Dabas parka "Salacas ieleja" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"](#)

Vispārējs raksturojums

Teritorija ir izvietojusies Ziemeļvidzemes zemienē, Burtnieka līdzenumā, Salacas senlejas malā, upes labajā krastā.

Dabas pieminekli veido Salacas ielejas labā pamatkrasta nogāze, kurā atrodas vairāki prāvi vidējā devona Burtnieku svītas atsegumi.

Nozīmīgākie atsegumi virzienā no Salacas augšteces puses ir sekojoši:

Avotu cirks - ieloks smilšakmeņos ar avotu iztekām tā pamatnes daļā. Cirkveida ieloka platums ir 11 m, bet atseguma augstums sasniedz 13 m.

Daugēnu klinšu centrālais atsegums - ar daudz virsmas mikroformām - rievām, sīkām aliņām, izciļņiem. Krāšņs un skaists atsegums. Piekājē avoti izplūst virs pelēkvioleta mālu un aleirolītu slāņa. Atsegumā ir Daugēnu Mazā ala, un atsegums ir 90 m garš un līdz 10 m augsts.

Atsegums ar Daugēnu Lielo alu – 35 m garš un līdz 5 m augsts.

Salacas pamatkrastā gan augšpus, gan leļpus nozīmīgākajiem atsegumiem ir vēl virkne mazāku atsegumu. Atsegumu virknes kopējais garums ir 370 m, bet atsegumu augstums līdz 13 m.

Daugēnu klints atsegumos atrodas divas Latvijā garākās dabīgās alas - Daugēnu Lielā (Lielā X) ala un Daugēnu Mazā (Mazā X) ala. Abas alas veido sazarota eju sistēma (pazemes labirinti). Daugēnu Lielā ala ir veidojusies pazemes erozijai labvēlīgos apstākļos, pazemē no 15 izplūdes vietām ūdeņiem satekot vienā upītē. Eju kopgarums sasniedz 346 m. Daugēnu Mazā ala ir nedaudz mazāka, tās eju kopējais garums ir 159 m. Domājams, alu labirintu veidošanos un spēcīgus pazemes erozijas procesus nosaka pazemes ūdeņu drenāža no Daugēnu grants karjera, kas atrodas uz ziemeļiem no pieminekļa.

Atsegumu joslā, visā klinšu posma garumā, atrodas vairāki avoti un avoksnāji. Lielākie avoti ir - Avotu cirkā, kopējais debīts - 1,3 L/sek, Daugēnu Mazās alas avots - 0,84 L/sek un Daugēnu Lielās alas avots – 1,56 L/sek.

Dabas pieminekļa unikalitāti nosaka divas Latvijā garākās alu sistēmas, krāšņas, ainaviskas klintis, prāvi avoti. Smilšakmeņu klints labi izceļas uz Salacas un augu valsts fona, būtiski bagātinot ielejas ainavu.

Klintis ir nozīmīga arī kā vidējā devona Živetas stāva Burtnieku svītas vidējās daļas smilšakmeņu atsegums. Daugēnu klints ir liels Burtnieku svītas atsegums relatīvi netālu no svītas stratotipiskajiem griezumiem (Skaņaiskalns, Neļķu klintis), Daugēnu klintīs pārstāvēta svītas griezuma vidējā daļa.

Atsegumus veido smalkgraudaini, retāk vidēji rupjgraudaini, iesārti un dzeltenīgi kvarca smilšakmeņi, kā arī mālaini

aleirītiski nogulumi griezuma pamatnē. Smilšakmeņi veido vairākus ritmus; tie ir galvenokārt ar muldveida slīpslāņojuma tekstūru un 20-30 cm biezām slīpo slānišu sērijām, un ar paralēla slīpslāņojuma tekstūru un 60-120 cm biezām sērijām. Smilšakmeņi bieži ir ar vizlas kārtiņām uz slīpo slānišu virsmām, dažkārt ar mālaino saveltņu konglomerātu slāņiem apakšdaļā. Dažos slāņos novērojama slāņojuma deformāciju tekstūra. Atseguma piekāpjē atsedzas māliežu slānis.

Burtnieku svītas pārsvarā smilšainie nogulumi ir uzkrājušies seklā jūrā, ūdens straumēs, par ko liecina to sastāvs un slīpslāņotā uzbūve. Vizlas kārtiņas uz slīpo slānišu virsmas, slīpslāņojuma orientācija, kāpjošais ripsnājums un citas pazīmes norāda uz paisuma-bēguma straumju ietekmi. Pēdējā laika ģeologu pētījumi apstiprina uzskatu, ka Burtnieku laikposmā drupu materiāls ir uzkrājies plūdmaiņu ietekmētās sērēs un zemūdens grēdās, kas attīstījās migrējošos izskalojuma kanālos deltas līdzenuma zemūdens daļā.

Pazemē joprojām norisinās salīdzinoši aktīva erozija, par ko liecina avotu pastāvīgi iznestā smilts. Dabisko procesu gaitā Lielās alas ieejas zāles griestos veidojas iebrukums, kas tuvākajos gados šo alas daļu varētu pārvērst par vaļēju kriteni.

Dabas pieminekļa teritorijā atrodas Eiropas Savienības aizsargājamais biotops: smilšakmens atsegumi (8220), veci vai dabiski boreāli meži (9010*).

Alas ir nozīmīga sīkspārņu ziemošanas vieta un, lai netraucētu ziemošanu, rudens-ziemas periodā alas nav ieteicams apmeklēt. Klints augšējā daļā ir samērā daudz čurkstu aliņu.

Dabas piemineklis ir nozīmīga dabas tūrisma vieta. Teritorijā ir pieejams laukums auto novietošanai, ir stendi ar informāciju par šo ģeovietu un citām dabas vērtībām, Avotu cirkā ir izbūvētas noejas kāpnes un labiekārtota skatu platforma.

Dabas datu pārvaldības sistēma

OZOLS

Citi dati par šo un citām Latvijas īpaši aizsargājamām dabas teritorijām

[Skatīt vairāk](#)

<https://www.daba.gov.lv/lv/daugenu-klintis-un-alas>